

II. EESTI RAHVUSVAHELINE INVESTEERIMISPOSITSIOON JA VÄLISVÕLG 31. DETSEMBRIL 2003

2003. aasta lõpul ulatusid kõik Eestisse tehtud välisinvesteeringud 160,8 miljardi kroonini (vt tabel 2.1). **Neist ligi pool oli paigutatud finantsvahendusse, väiksemas mahus ka veondusse, laondusse ja sisse, töötlevasse tööstusesse ning hulgi- ja jaekaubandusse** (vt tabel 2.2). Eestisse investeerimisest olid huvitatud põhiliselt Rootsi, Soome ja Suurbritannia investorid.

2002. aastaga sama seisuga võrreldes tõusis Eestisse paigutatud välisinvesteeringute struktuuris pisut otseinvesteeringute ja portfelliinvesteeringute osakaal ning langes muude investeeringute tähtsus. Otseinvesteeringud moodustasid kõigist investeeringutest poole ehk 80,8 miljardit krooni, portfelliinvesteeringud ligi viiendiku ja muud investeeringud kolmandiku. **Eestisse tehtud välismaiste otseinvesteeringute** puhul oli eelistatumaks tegevusalaks finantsvahendus (28% otseinvesteeringutest), veondus, laondus ja side ning töötlev tööstus (mõlemad 18%) ning hulgi- ja jaekaubandus (16%; vt tabel 2.3). Ligi 70% otseinvesteeringutest tegid Rootsi ja Soome investorid.

Eesti investeeringud välismaale moodustasid 74,6 miljardit krooni. Kaks kolmandikku välismaale paigutatud investeeringutest tegid finantsvahenduse investorid. Välismaale on investeerinud ka avalik sektor, veondus, laondus ja side ning töötlev tööstus. Eesti investorite seas olid populaarsemateks investeerimismaadeks Saksamaa, Leedu ja Läti.

Võrreldes 2002. aasta lõpu seisuga kasvas välismaale paigutatud investeeringute struktuuris oluliselt portfelliinvesteeringute ja veidi ka otseinvesteeringute osakaal, muude investeeringute ning reserveide tähtsus langes. Laenude, hoiuste ja keskpanga kulla- ja välisvaluutareserv hõlmas 58% välisnõuetest. **Otseinvesteeringute** (osatähtsus) oli 17% kõigist välismaale tehtud investeeringuist. Aktiivsemad välismaale otseinvesteeringud olid finantsvahenduse (38%), veonduse, laonduse ja side (25%) ning kinnisvara, rentimise ja äritegevuse (18%) esindajad. Ligi 90% kõigist välismaale tehtud otseinvesteeringutest paigutati kolme riiki – Leetu, Läti ja Küprosele.

Väliskohustuste ülekaalu tõttu oli Eesti netoinvesteeringu positsioon 2003. aasta lõpus 86,1 miljardi krooni ulatuses negatiivne, moodustades 68% SKP suhtes. Ligi 90% netoinvesteeringu positsioonist oli pikaajaline kapital. Viimase osakaal on aastaga mõnevõrra langenud.

Tabel 2.1. Eesti rahvusvaheline investeerimispositsioon (mln kr)

	31.12.02	Osa- tähtsus (%)	31.12.03	Osa- tähtsus (%)	Muut (%)
VÄLISNÕUDED (VÄLISAKTIVA)					
Otseinvesteeringud	10 097,6	16,4	12 668,0	17,0	25,5
Aktia(osa)kapital ja reinvesteeringud tulud	6 635,8	10,8	8 862,0	11,9	33,5
Muu kapital	3 461,8	5,6	3 806,0	5,1	9,9
Portfelliinvesteeringud	12 860,1	20,9	18 459,6	24,7	43,5
Omandiväärtpaberid	549,2	0,9	1 905,4	2,6	246,9
Võlaväärtpaberid	12 310,9	20,0	16 554,2	22,2	34,5
Pikaajalised	8 315,4	13,5	8 361,9	11,2	0,6
Lühiajalised	3 995,5	6,5	8 192,3	11,0	105,0
Tuletisinstrumendid	194,2	0,3	333,5	0,4	71,7
Muud investeeringud	23 431,3	38,1	26 005,0	34,8	11,0
Kaubanduskrediit	4 302,3	7,0	5 430,1	7,3	26,2
Laenud	10 646,3	17,3	14 216,1	19,0	33,5
Pikaajalised	5 073,3	8,2	5 621,7	7,5	10,8
Lühiajalised	5 573,0	9,1	8 594,4	11,5	54,2
Hoiused	7 872,1	12,8	5 793,7	7,8	-26,4
Muud nõuded	610,6	1,0	565,1	0,8	-7,5
Reservid	14 984,9	24,3	17 183,6	23,0	14,7
VÄLISNÕUDED KOKKU	61 568,1	100,0	74 649,7	100,0	21,2
VÄLISKOHUSTUSED (VÄLISPASSIVA)					
Otseinvesteeringud	63 127,3	49,8	80 792,3	50,3	28,0
Aktia(osa)kapital ja reinvesteeringud tulud	50 915,4	40,2	65 983,6	41,0	29,6
Muu kapital	12 211,9	9,6	14 808,7	9,2	21,3
Portfelliinvesteeringud	20 597,8	16,2	29 453,3	18,3	43,0
Omandiväärtpaberid	9 483,1	7,5	11 783,6	7,3	24,3
Võlaväärtpaberid	11 114,7	8,8	17 669,7	11,0	59,0
Pikaajalised	11 098,5	8,8	12 971,7	8,1	16,9
Lühiajalised	16,2	0,0	4 698,0	2,9	28 900,0
Tuletisinstrumendid	88,7	0,1	208,7	0,1	135,3
Muud kohustused	42 967,9	33,9	50 324,7	31,3	17,1
Kaubanduskrediit	6 763,8	5,3	8 076,3	5,0	19,4
Laenud	21 715,2	17,1	24 529,4	15,3	13,0
Pikaajalised	17 556,2	13,8	21 506,0	13,4	22,5
Lühiajalised	4 159,0	3,3	3 023,4	1,9	-27,3
Hoiused	11 863,6	9,4	16 447,3	10,2	38,6
Muud kohustused	2 625,3	2,1	1 271,7	0,8	-51,6
VÄLISKOHUSTUSED KOKKU	126 781,7	100,0	160 779,0	100,0	26,8
Võlad	70 258,8	55,4	88 523,5	55,1	26,0
RAHVUSVAHELINE NETOINVESTEERIMISPOSITSIOON	-65 213,6		-86 129,3		32,1
Lühiajaline	-6 786,5		-10 495,2		54,6
Pikaajaline	-58 427,1		-75 634,1		29,5
NETOVÄLISVÖLG	-12 149,0		-19 298,9		58,9
Valitsemissektor	3 697,8		6 970,0		88,5

Tabel 2.2. Rahvusvaheline investeerimispositsioon tegevusalade ja riikide järgi, 31. detsembril 2003 (%)

Nõuded		Kohustused	
Tegevusalad			
Finantsvahendus	66,4	Finantsvahendus	45,8
Avalik haldus ja riigikaitse	14,4	Veondus, laondus ja side	12,8
Veondus, laondus ja side	6,8	Töötlev tööstus	11,6
Töötlev tööstus	5,5	Hulgi- ja jaekaubandus	10,9
Hulgi- ja jaekaubandus	5,2	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	7,3
Muud	1,7	Muud	11,6
Kokku	100,0	Kokku	100,0
Riigid			
Saksamaa	17,1	Rootsi	27,7
Leedu	15,5	Soome	22,0
Läti	10,4	Suurbritannia	13,6
Holland	8,8	Saksamaa	6,8
Suurbritannia	7,5	USA	5,8
Muud	40,7	Muud	24,1
Kokku	100,0	Kokku	100,0

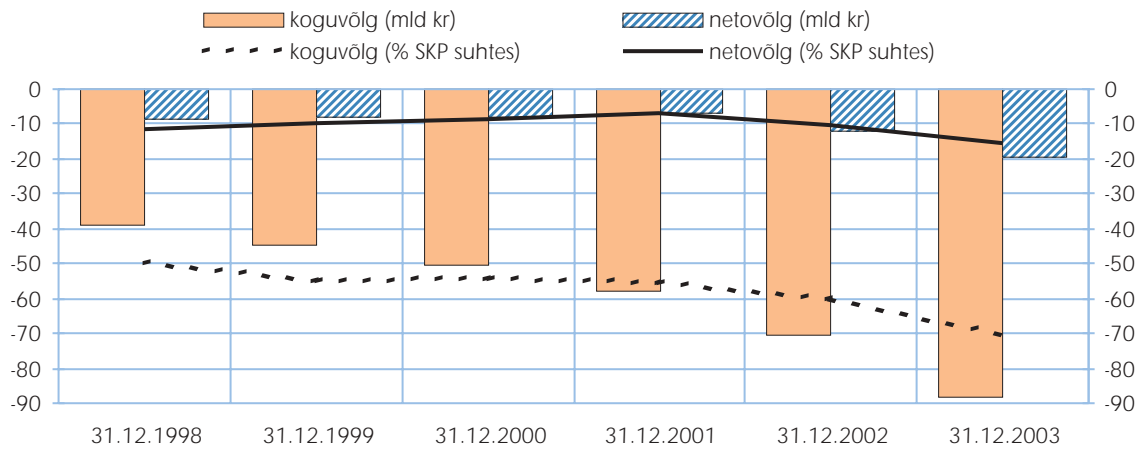
Tabel 2.3. Otseinvesteeringupositsioon tegevusalade ja riikide järgi, 31. detsembril 2003 (%)

Eestis		Välismaal	
Tegevusalad			
Finantsvahendus	28,1	Finantsvahendus	38,1
Töötlev tööstus	18,2	Veondus, laondus ja side	25,3
Veondus, laondus ja side	17,7	Kinnisvara-, rentimine ja äritegevus	18,3
Hulgi- ja jaekaubandus	15,9	Hulgi- ja jaekaubandus	7,4
Kinnisvara-, rentimine ja äritegevus	11,4	Töötlev tööstus	7,3
Muu	8,7	Muu	10,9
Kokku	100,0	Kokku	100,0
Riigid			
Rootsi	41,3	Leedu	44,7
Soome	26,6	Läti	28,2
USA	5,6	Küpros	13,7
Holland	3,5	Itaalia	4,4
Saksamaa	2,7	Venemaa	2,9
Teised	20,3	Teised	6,1
Kokku	100,0	Kokku	100,0

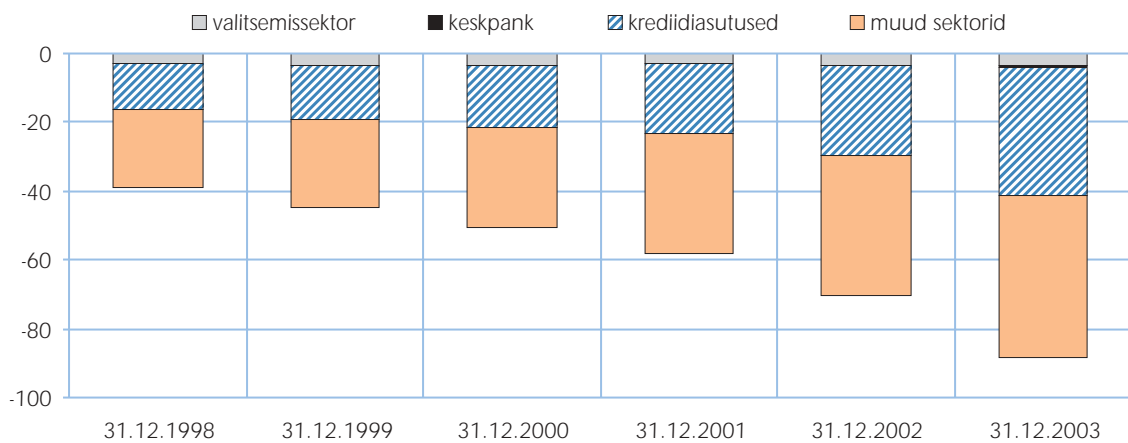
Eesti kõigi sektorite võlakohustused olid 31. detsembril 2003. aastal 88,5 miljardit krooni (70% SKP suhtes) ja Eesti netovälisvõlg (võla iseloomuga välisnõuete ja kohustuste vahe) 19,3 miljardit krooni (15% SKP suhtes; vt tabel 2.4 ja joonis 2.1). Koguvõlg suurenes aastaga neljandiku võrra ja netovälisvõlg ligi 60%. Koguvõlg hõlmas 55% väliskohustuste mahust. Jättes kõrvale otseinvesteeringuettevõtete grupisisesed võlad, moodustasid 55% koguvõlast pikaajalised võlakohustused. Võlanõuete puhul oli tegemist valdavalt lühiajalise kapitaliga (72%). Nagu aasta varemgi, langes 95% kogu laenukoormusest krediidasutustele ja muudele sektoritele, kusjuures aastaga kasvasid krediidasutuste laenukohustused üle 40% (vt joonis 2.2). Viimased olid ka põhilised netovälisvõla kasvatajad (vt joonis 2.3). Valitsemissektori positiivne netovälisvõlg suurenes aastaga ligi kaks korda.

Tabel 2.4. Välisvõlg (mln kr)

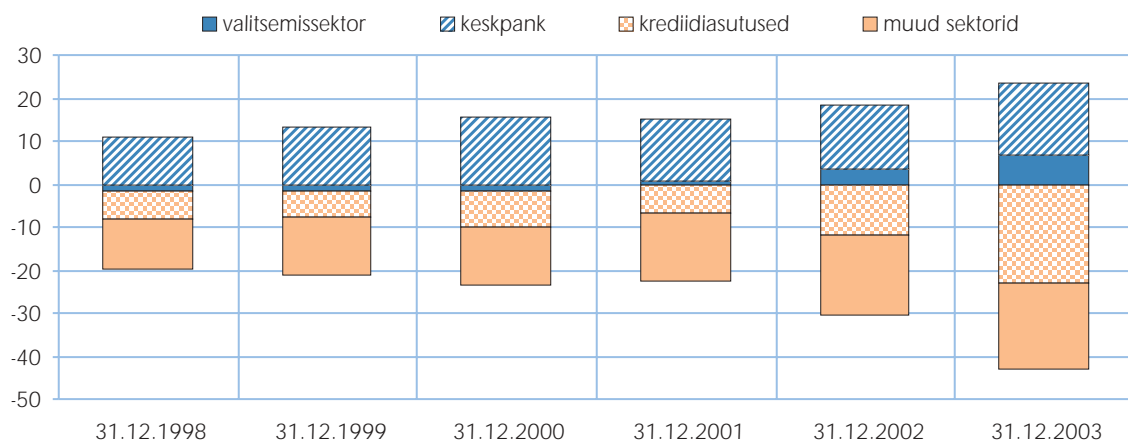
	31.03.03	%	30.06.03	%	30.09.03	%	31.12.03	%
VÕLAKOHUSTUSED								
I. Valitsemissektor	3 382,1	4,4	3 622,6	4,6	3 697,1	4,6	3 718,2	4,2
Lühiajalised				0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pikaajalised	3 382,1	4,4	3 622,6	4,6	3 697,1	4,6	3 718,2	4,2
II. Keskpang	185,2	0,2	208,3	0,3	31,6	0,0	485,1	0,5
Lühiajalised	185,2	0,2	208,3	0,3	31,6	0,0	485,1	0,5
Pikaajalised				0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
III. Krediidiasutused	29 641,5	38,7	28 435,4	36,3	30 359,0	37,8	37 075,1	41,9
Lühiajalised	10 572,5	13,8	11 119,6	14,2	12 380,8	15,4	19 043,7	21,5
Pikaajalised	19 069,0	24,9	17 315,8	22,1	17 978,2	22,4	18 031,4	20,4
IV. Muud sektorid	25 116,0	32,8	25 763,1	32,9	25 548,1	31,8	26 716,0	30,2
Lühiajalised	9 272,6	12,1	11 160,0	14,3	10 607,5	13,2	10 779,9	12,2
Pikaajalised	15 843,4	20,7	14 603,1	18,7	14 940,6	18,6	15 936,1	18,0
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	18 362,4	23,9	20 197,3	25,8	20 744,6	25,8	20 529,1	23,2
KOGUVÄLISVÖLG	76 687,2	100,0	78 226,7	100,0	80 380,4	100,0	88 523,5	100,0
VÖLANÕUDED								
I. Valitsemissektor	6 991,6	11,1	7 409,9	11,9	10 216,6	15,7	10 688,2	15,4
Lühiajalised	3 465,1	5,5	4 235,0	6,8	6 968,2	10,7	6 398,3	9,2
Pikaajalised	3 526,5	5,6	3 174,9	5,1	3 248,4	5,0	4 289,9	6,2
II. Keskpang	15 609,8	24,8	15 258,9	24,4	15 846,1	24,3	17 150,3	24,8
Lühiajalised	12 273,1	19,5	11 932,7	19,1	12 789,2	19,6	14 256,0	20,6
Pikaajalised	3 336,7	5,3	3 326,2	5,3	3 056,9	4,7	2 894,3	4,2
III. Krediidiasutused	17 697,6	28,1	13 872,3	22,2	12 105,8	18,6	14 218,0	20,5
Lühiajalised	16 174,0	25,7	12 442,3	19,9	10 618,9	16,3	12 615,8	18,2
Pikaajalised	1 523,6	2,4	1 430,0	2,3	1 486,9	2,3	1 602,2	2,3
IV. Muud sektorid	14 566,4	23,2	17 250,7	27,6	17 482,8	26,9	17 641,7	25,5
Lühiajalised	8 503,0	13,5	10 038,2	16,1	9 918,5	15,2	9 499,5	13,7
Pikaajalised	6 063,4	9,6	7 212,5	11,6	7 564,3	11,6	8 142,2	11,8
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	8 027,4	12,8	8 642,3	13,8	9 455,6	14,5	9 526,4	13,8
VÖLANÕUDED KOKKU	62 892,8	100,0	62 434,1	100,0	65 106,9	100,0	69 224,6	100,0
NETOVÄLISVÖLG (võlanõuded miinus võlakohustused)								
I. Valitsemissektor	3 609,5		3 787,3		6 519,5		6 970,0	
Lühiajaline	3 465,1		4 235,0		6 968,2		6 398,3	
Pikaajaline	144,4		-447,7		-448,7		571,7	
II. Keskpang	15 424,6		15 050,6		15 814,5		16 665,2	
Lühiajaline	12 087,9		11 724,4		12 757,6		13 770,9	
Pikaajaline	3 336,7		3 326,2		3 056,9		2 894,3	
III. Krediidiasutused	-11 943,9		-14 563,1		-18 253,2		-22 857,1	
Lühiajaline	5 601,5		1 322,7		-1 761,9		-6 427,9	
Pikaajaline	-17 545,4		-15 885,8		-16 491,3		-16 429,2	
IV. Muud sektorid	-10 549,6		-8 512,4		-8 065,3		-9 074,3	
Lühiajaline	-769,6		-1 121,8		-689,0		-1 280,4	
Pikaajaline	-9 780,0		-7 390,6		-7 376,3		-7 793,9	
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	-10 335,0		-11 555,0		-11 289,0		-11 002,7	
NETOVÄLISVÖLG KOKKU	-13 794,4		-15 792,6		-15 273,5		-19 298,9	

Joonis 2.1. Eesti majanduse kogu- ja netovälisvõlg (mld kr; vasak telg) ja % SKP suhtes (parem telg)

Joonis 2.2. Eesti koguvälisvõlg institutsionaalsete sektorite järgi (mld kr)

Joonis 2.3. Eesti netovälisvõlg institutsionaalsete sektorite järgi (mld kr)